

A könyvek cédulakatalógusának retrospektív konverziója az Országos Széchényi Könyvtárban

Berke Barnabásné

Országos Széchényi Könyvtár

Gyűjteményfejlesztési Főosztály és Nemzeti Bibliográfiai Központ

E-mail: berk@oszk.hu

Networkshop, Szeged, 2005. március 31.

Néhány szó a múlttól

- ü 1993: tanulmány „A Magyarország területén megjelent könyvek számítógépes feldolgozása”
- ü 1994: két előterjesztés a tárgyban
- ü 1995: feladatterv és költségkalkuláció az MKM számára
- ü 1997: javaslat az OSZK vezetőségének az állományrevízió és a retrokonverzió összekapcsolására
- ü 1998: előadás az MKE Bibliográfiai Szekciójában

A célok megfogalmazása, figyelembe véve a használható nyilvántartásokat, eszközöket és forrásokat

1. Besorolási adatállományok létrehozása
2. A törzsgyűjtemény katalógusainak konverziója
3. 1987 előtti könyvek rekordjainak kiegészítése OSZK raktári jelzetekkel
4. Szabályzatok kidolgozásának megkezdése
5. Megvalósíthatósági tanulmány kidolgozása

A megvalósíthatósági tanulmánynak ki kell terjednie

- ü A célok világos megfogalmazására
- ü A nemzetközi tapasztalatok elemzésére
- ü A különböző módszerek ismeretére és elemzésére (előnyök és hátrányok, árak)
- ü A szükséges pénzügyi források becslésére és megszerzésére
- ü A feladat súlyára

A nemzetközi tapasztalatok elemzése alapján szóba jövő módszer

Belső munkacsoport felállítása

Feladatai:

- ∅ besorolási rekordok készítése,
- ∅ a bibliográfiai rekordok ellenőrzése

Külső cég megbízása

Feladatai:

- ∅ a cédulák szkennelése,
- ∅ a cédulák tartalmának rögzítése

Előzetes tárgyalások retrokonverzióra szakosodott cégekkel

• 1994 SAZTEC (skóciai műhely)

• 1995 DMP (holland Direct Marketing
Press)

• 2000 Medea Services Kft.

• 2003 Arcanum Adatbázis Kft.

A fordulat éve

2002-ben MEH IKB támogatás megvalósíthatósági tanulmány kidolgozására:

„Javaslat az Országos Széchényi Könyvtár könyvkatalógusainak retrospektív konverziójára”

2003. december: IHM támogatás a munka megkezdésére.

Az első szakasz teljesítési határideje:

2004. július 31.

2004. január

• Tenderkiírás, elbírálás

• A versenykiírás nyertese:

Medea Services Kft.

• Kedvező ajánlati ár, nagy kapacitás, jó
külföldi referenciák

• Szerződéskötés: 2004. január 23.

A megoldandó feladat

Az OSZK törzsgyűjteményében lévő könyvek
(1712-1975 között megjelentek)
katalóguscédulákon lévő adatainak a könyvtár
integrált rendszerébe (AMICUS) való bevitele

Az állomány mennyiségi adatai:

összesen 836 000 cédula

Az első szakaszban 400 000 cédula adatainak
rögzítése

A teljes konverziótól a következő eredményeket várjuk

• A feltárt állományról távoli használók tájékozódhatnak a weben

• A rekordok bekerülnek a MOKKA-ba

• Javul a helyi kiszolgálás és a könyvtárközi kölcsönzés teljesítési ideje

• Megnő a visszakeresési pontok száma

• Javulnak a belső könyvtári munkafolyamatok

A szabályzatok fontosságáról

„Besorolási tételek készítésének szabályzata”

„A cédulák értelmezésének és az adatok rögzítésének szabályzata”

„Példatár az OSZK régi könyvkatalógusának retrospektív konverziójához”

„Karakterkészlet”

„Hibajavítási szabályzat”

„Transzliterálási táblázatok” ... stb.

Néhány példa a régi névalakokról és a HUNMARC-ban rögzítendő formákról

BROWNING, Elizabeth, BARRETT-:

100 20 \$aBarrett-Browning,\$jElizabeth

ISTVÁN, I., Szent, magyar király

100 00 \$aIstván\$cMagyarország: király\$bI.\$gSzent

[BALASSI] BALASSA Bálint

100 10 \$Balassi\$jBálint\$d1554-1594

JÁNOS, XXII., pápa

100 00 \$aJános\$bXXII\$cpápa

Cédulán lévő adatok

B 24.106

DÁNIEL; Anna: Ibsen (Henrik). (Közöcsa Sándor – Radó György: Ibsen Magyarországon. Bibliográfiai vázlat.) Bp. 1955, Művelt Nép, Egyet. ny. 180 l., 1 t. - 20 cm.

/A kultúra mesterei./

Bibliogr. 171-179. l.

HUNMARC formátumban rögzítve

```
100 10 a Dániel  
      j Anna  
      m cédulakatalógus alapján.  
245 10 a Ibsen  
      c Dániel Anna.  
260 a Budapest  
      b Művelt Nép  
      c 1955  
      e Budapest  
      f Egyet. Ny.  
300 a 180 p., 1 t.  
      c 20 cm  
440 2 a A kultúra mesterei  
504 a Bibliogr.: p. 171–179.  
700 11 a Kozocsa  
      j Sándor  
      m cédulakatalógus alapján  
      8 2.
```

Cédulán lévő adatok

B 24.110

BRUTJAN, G. A.: Mi a szemantikus filozófia és kit szolgál? (Csto takoe szemanticseszka-ja filozofija i komu ona szluzsit? Ford. Sellő Edit.) Bp. 1955, Szikra, Franklin ny. 75 l. - 19 cm.

/Népszerű filozófiai füzetek./

HUNMARC formátumban

041 1 a hunhun
h rus

100 10 a Brutân,
j G. A.
m cédulakatalógus alapján.

240 10 a Čto takoe semantičeskaâ filosofiâ i komu ona služit?
i magyar

245 10 a Mi a szemantikus filozófia és kit szolgál?
c G. A. Brutjan
e [ford. Sellő Edit].

260 a Budapest
b Szikra
c 1955
e Budapest
f Franklin Ny.

300 a 75 p.
c 19 cm

440 0 a Népszerű filozófiai füzetek

700 11 a Sellő
j Edit
m cédulakatalógus alapján.
4 ford.

850 a R1

Munkamódszer

- Szkennelt képek megjelenítése osztott képernyő baloldalán
- Az adatok értelmezése, minősítése és rögzítése az adatlapon
- A besorolási adatok kiválasztása az átadott indexből
- Bizonytalanság esetén megjegyzés fűzése a rekordhoz

Minta az adatrögzítők megjegyzéseiből

- 1200337c0010334: A főcím és alcímek sorrendje bizonytalan
- 1200375c0010372: Ugyanez a sorozati cím (440) más kartonon szerepelt már nagy H betűvel is. Kérem ellenőrizni.
- 1200388c0010385: Olvashatatlan a borítékcím utolsó szava
- 1200473c0010466: Kérem a 600-as mezőben a keresztnevet ellenőrizni
- 1200526c0010519: Az eredeti nyelvű cím feltehetőleg hibás

Hibapontok, OSZK megjegyzések a tennivalókról

	az élesben a sorozatot rendbetenni*
1	MNOSZ-t szabványjelként kerek zárójelben rögzíteni kell*
	élesben rögzítendő: megelőzése*
	később*
1	elfogadható, de a 427-es cédulán Pótfüzet után a .törlendő*
3	600-as mezőben nincs 4-es almező, törölni kell*
	ok*
	ok, van szerzői kieg. adat*
	ok*
3	transzliterálás alapvetően nem történt meg, a kézírásos névkiegészítés egy másik probléma*
	ok*
	ok, de Keszthelyi Zoltán közreműködését nem lehet értelmezni*
	ok, de az élesben ellenőrizni kell*
	ok, de az élesben ellenőrizni kell*
3	a 600-as mezőben nincs 4-es almező*
	ok*
	ok, de a névkiválasztás nem helyes*
	ok*
3	ok, de a közreműködőkről nem készült melléktétel Vas István, Ady Endre*
	ok, de Würtz Adám kiegészítő adat nélkül*
	feltehetően a magyar nyelvű cím a főcím! Hegedüs Géza kieg. adat nélkül*
3	ellenőrizni kell, de készült egy abszolút rossz melléktétel: Magyarország. Magyarország közread.*
3	600-as mezőben nincs 4-es almező, de enyhékként is hiús javítani kell a főcímhen.

Fontos volt a kapcsolattartás

Adatrögzítő csoportok vezetője a Medeánál

OSZK felelős munkatársai

A felmerülő kérdésekre azonnali válaszadás

e-mail-ben, telefonon

Medea: új rekordok átadása 100 ezres adagokban

OSZK ellenőrzés, javítás után

betöltés az éles adatbázisba

Tudni kell néhány dologról, ami az
eredményt illeti

405 688 új tétel került az online katalógusba

13 531 új besorolási rekord

Nemzeti bibliográfiai rekordok: az 1976-tól
megjelent könyvekről

1976 előttiokről: „csak” katalóguscédulákon
szereplő adatok, ez azt jelenti, hogy

**NEM NEMZETI BIBLIOGRÁFIAI
REKORDOK**

Az adatbázisba került indextételek

Az AMICUS indextételeit átadtuk a Medea-
nak

Ahol képesek voltak rá, ebből választottak

Közben az OSZK-ban folyamatosan épült az
OPAC, változtak az indextételek

A retrokonverzióból bekerült indextételek
ezért eltéréseket mutatnak

Folyamatosan történik a javítás

Példák az indextételek eltéréseire

Böngészés adatbázisban

Új böngészés

Rekordok: Lépésköz: Előző oldal

Rekordok -- Besorolási adat

- 0 -- Réyŷŷŷ, Yenŷŷ
- 210 -- **Réz Ádám 1926-1978**
 - 1 -- **Réz Ádám 1926- cédulakatalógus alapján**
- 93 -- **Réz Ádám cédulakatalógus alapján**
 - 1 -- **Réz Andor 1898-1940**
 - 1 -- **Réz András**
- 61 -- **Réz András 1951-**
 - 0 -- **Réz Bálint**
 - 1 -- **Réz Borbála**
 - 1 -- **Réz Éva cédulakatalógus alapján**

Példák az indextételek eltéréseire

Böngészés adatbázisban

Új böngészés

Rekordok: Lépköz: Előző oldal

Rekordok -- Besorolási adat

1 -- **Wurtz, Ad. cédulakatalógus alapján**

1 -- **Würtz Ádám 1922- cédulakatalógus alapján**

590 -- **Würtz Ádám 1927-1994**

3 -- **Würtz Ádám 1927- cédulakatalógus alapján**

71 -- **Würtz Ádám cédulakatalógus alapján**

3 -- **Wurtz, Johannes cédulakatalógus alapján**

1 -- **Wurtz, Robert H.**

1 -- **Würtz, Roland cédulakatalógus alapján**

2 -- **Wurtzel, Elizabeth**

1 -- **Würtzler, Aristid von 1930-**

Rekordok: Lépköz: Következő oldal

Találat megjelenítése (nem retrokonverzióból származó tétel)

Keresés: **NE "RÉZ ADAM 1926 1978"** OSZK katalógus – Amicus Rendezés Cím növekvő

Megjelenítés: 2 - 2 r 210

[Keresőkérdés módosítása](#)

2 / 210 **Rövid megjelenítés** **MARC formátum** **Rekord tárolása**

[MB 194.977 / Raktár](#)

Szerző: London, Jack 1.
Név/nevek: Réz Ádám, 1926–1978. ford.
Címek: The call of the wild magyar
A vadon szava Jack London.
Megjelenés: Budapest Arión 2004
Terj./Fiz. jell.: 192 p. 20 cm
Targyszó: amerikai angol irodalom.
Megjegyzés: Ford. Réz Ádám et al.
Osztályozás: 4
820-31 (02.053.2) (73) =945.11
ISBN: 963-9375-69-1 fűzött ár nélkül
Lelőhely: **B1**
Raktari jelzet: B 194.977
MB 194.977

Találat megjelenítése (retrokonverzióból származó tétel)

Keresés: **NE "REZ ADAM CEDULAKATALOGUS ALAPJAN"** OSZK
Katalógus – Amicus

Rendezés Cím
növekvő

Megjelenítés: 10 - 10 r 92 Első 9 - 9

Keresőkérdés módosítása

0 / 93 **Rövid megjelenítés** **MARC formátum** **Rekord tárolása**

[OA 23.364 / Raktár](#)

Szerző: London, Jack.

Név/nevek: Bori Imre, 1929–2004. utószó
Réz Ádám cédulakatalógus alapján. ford.

Címek: The call of the wild magyar
A vadon szava Jack London [ford. Réz Ádám] [utószó Bori Imre].

Megjelenés: Novi Sad Forum 1966

Terj./Fiz. jell.: 101 p. 17 cm

Sorozat: **Az én olvasmányaim**

Megjegyzés: Regény

Osztályozás: 820–31 London 945.11

Lelőhely: **B1**

Raktari jelzet: OA 23.364

Lesz-e folytatás?

Eredeti terv: 3 szakasz

Az első szakaszt sikeresen bonyolítottuk le,
vannak azonban még tennivalók

A második szakasznak most kellene elindulnia
ehhez hiányzik még a megfelelő forrás

Teljessé kell tenni a besorolási adatok állományát
tervezzük a javítások után a rekordok
megjelentetését CD-ROM-on

Retrospektív katalógus – retrospektív nemzeti bibliográfia

A katalógus megmutatja, mi található a nemzeti könyvtár állományában

A készülő retrospektív nemzeti bibliográfia azt, hogy mi jelent meg az elmúlt évszázadok alatt

Együttesen tükrözhetik, hogy melyek vannak a nemzet birtokában

Ennek megvalósításáról a 21. század elején nem mondhatunk le!